N°. 167. 1853.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar, die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing buiten de zegelgelden en briefporten.

ZONDAG 17 EN MAANDAG 18 JULIJ.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van den 15den Julij 1853, n°. 62, heeft Zijne Majesteit goedgevonden Hoogstdeszelfs kamerheer in gewone dienst mr. *W. F.* baron *van Doorn van Westcapelle* op het daartoe door hem gedaan verzoek een eervol ontslag te verleenen uit zijne betrekking van adjunct-commies bij het Departement van Binnenlandsche Zaken.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 5den Julij 1853, n°. 76, zijn benoemd tot leden van het collegie van regenten over het huis van arrest te Eindhoven, de heeren mr. *J. B.* baron *van Hugenpoth tot den Berenclaauw*, officier van justitie bij de arrondissements-regtbank aldaar, en *Johannes Theodorus Smits*, burgemeester der stad.

Bij Koninklijk besluit van den 15den Julij 1853, n°. 69, is aan den heer *G. P. Pfeiffer*, op zijn verzoek een eervol ontslag verleend als ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Ouder-Amstel, behoudens aanspraak op pensioen.

Zijne Majesteit heeft bij besluit van den 8sten Julij 1853, n°. 70, eervol emeritaat met pensioen verleend aan de navolgende predikanten:

G. J. Beukers, predikant bij de Hervormde gemeente te Rekken, ingaande 1 October 1853;

E. M. G. Nahuijs, predikant bij de Hervormde gemeente te Scherpenzeel, ingaande 1 October 1853;

G. Jongsma, predikant bij de Hervormde gemeente te Deinum, ingaande 1 October 1853;

V. van Gogh, predikant bij de Nederduitsche Hervormde gemeente te Breda, ingaande 1 September 1853;

F. C. van de Velde, predikant bij de Hervormde gemeente te Zutphen, ingaande 1 October 1853.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De Minister van Finantien, in ervaring gekomen zijnde, dat de gedrukte stukken onder kruisband, die met de Indische landpost worden verzonden, dikwijls zoo slecht zijn ingepakt, dat zij niet genoeg tegen beschadiging onder weg zijn beveiligd, en dat zelfs in enkele gevallen de omslag met het daarop voorkomende adres verloren gaat, waardoor de bestelling onmogelijk wordt, acht het niet ondienstig de belanghebbenden uit te noodigen, om, bij het verzenden van dergelijke stukken, zich bij voorkeur van stevig papier voor den kruisband te bedienen, en om daarenboven, wanneer de pakjes van eenig gewigt of omvang zijn, die, tot meerdere bevestiging met touw te omwinden, zonder echter dezelve te verzegelen of in dier voege te sluiten dat de verificatie van den inhoud op de postkantoren daardoor wordt belet.

's Gravenhage, den 23sten Junij 1853.

De Minister voornoemd,
VAN DOORN.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

Er zijn nog geene berigten uit Konstantinopel ontvangen, waaruit blijkt welken indruk de tijding van de werkelijke bezetting der Donauvorstendommen door Russische troepen, aldaar gemaakt heeft en of de Sultan, bij de opgewekte geestdrift zijner Turksche onderdanen, zal kunnen en willen gehoor geven aan den raad zijner bondgenooten om alleen met een protest tegen die schending van zijn grondgebied op te komen.

Intusschen is door eene officiele verklaring in het Britsche Lagerhuis het berigt bevestigd, dat van de zijde der andere mogendheden eene schikking aan Rusland en aan de Porte voorgeslagen is. Dit voorstel wordt, indien het telegraphisch berigt uit Londen juist is, alleen door Engeland en Frankrijk gedaan. Aan welke zijde Oostenrijk zich scharen zou ingeval de zaken tot een uiterste mogten komen, is volgens de Londensche *Times* nog onzeker.

Een geacht Noord-Duitsch dagblad berigt het volgende: » De Oostenrijksche regering heeft eene circulaire aan hare gezantschappen gezonden, wier inhoud hierop nederkomt dat zij zich in het Oostersche vraagstuk op geenerlei wijze de handen gebonden, maar zich volle vrijheid van handelen voorbehouden heeft voor het geval dat in weerwil harer pogingen tot behoud des vredes, een oorlog uit de oneenigheden tusschen Rusland en Turkije mogt ontstaan; dat Oostenrijk overigens, getrouw aan het conservatief beginsel, geene andere dan eene vredelievende staatkunde konde volgen."

Dit blad meent dat Oostenrijk het bondgenootschap van Rusland, waarin het steun tegen den revolutie-geest heeft gevonden, in geen geval zal opgeven of in de waagschaal stellen.

De Fransche regering schijnt volgens sommige berigten eene vermaning van Engelands zijde tot tempering harer oorlogzuchtige stemming noodig gehad te hebben. Zij zou, gelijk aan de Londensche *Times* uit Parijs geschreven wordt, op de vraag of de tijd voor eene ernstige demonstratie thans niet zou gekomen zijn, uit Londen ten antwoord hebben ontvangen dat eerst de uitslag eener laatste poging tot schikking behoorde te worden afgewacht. Zeker is het dat de ministeriele Parijsche bladen een heftigen toon tegen Rusland blijven voeren. Zoo zegt de *Constitutionnel* van den 14den dezer: » Het is den Keizer van Rusland niet om opbeuring der Grieksche Kerk maar om vernedering des Sultans te doen. Doch Europa bedenke het wel: wordt Turkije ooit een tweede Polen, dan zou er aldra een derde komen: Duitschland zou het derde Polen zijn."

— Het *Journal de Constantinople*, een half-officieel orgaan der Turksche regering, berigt in zijn nommer van den 30sten Junij, dat volgens de naar Egypte overgebragte bevelen, door den Onderkoning drie linieschepen naar Konstantinopel zullen gezonden worden benevens vier fregatten, twee korvetten, eene goelet en twee stoombooten met landtroepen; zullende deze krijgsmagt waarschijnlijk tegen den 12den Julij te Konstantinopel aankomen.

BELGIE.

In den Belgischen *Moniteur* van gisteren is de gewijzigde wet op de burgerwacht afgekondigd, en tevens eene aanschrijving openbaar gemaakt van den minister van binnenlandsche zaken aan de gouverneurs der provincien, houdende voorschriften voor de toepassing der gewijzigde wet. De strekking dezer voorschriften blijkt uit de volgende zinsneden der aanschrijving:

» De in de wet op de burgerwacht gebragte wijzigingen tasten de grondslagen dezer instelling niet aan en kunnen geene verzwakking derzelve ten gevolge hebben.

» Het gouvernement maakt voor de toekomst staat op den ijver van allen die van de burgerwacht deel uitmaken. Het weet hoe groote diensten zij den lande bewezen heeft. Het is geen spel maar eene ernstige instelling, en moet zulks blijven. Het is de pligt der overheden te zorgen dat zij al de bestanddeelen behoude waarin hare sterkte gelegen is.

» De krijgstucht en de stipte vervulling van alle pligten, gepaard aan eene wijze gematigdheid in hetgeen van de dienstpligtigen gevergd wordt, zullen de instandhouding verzekeren van eene onzer voornaamste instellingen, en van den zedelijken invloed dien zij op de bevolking uitoefent."

ENGELAND.

In de zitting van het Lagerhuis van den 14den dezer is op nieuw van de regering inlichting gevraagd omtrent den tegenwoordigen staat van het geschil tusschen Turkije en Rusland. Van de zijde der regering is geantwoord dat door Frankrijk en Engeland gezamenlijk voorstellen waren gedaan die zoowel voor Rusland als voor Turkije aannemelijk schenen, en dat eene openbare behandeling der zaak niet raadzaam was zoolang het antwoord daarop niet was ontvangen.

In de zitting van den 13den is het door een der leden voorgestelde wets-ontwerp houdende bepalingen tegen het handeldrijven met geestelijke ambten in de Anglicaansche kerk, op nieuw in behandeling gebragt en na eene korte discussie verworpen. Het werd bestreden deels als niet ver genoeg gaande en deels als inbreuk makende op het eigendomsregt.

Vervolgens is door een der leden, den heer Adderley, eene bill voorgesteld strekkende tot verbetering van jeugdige misdadigers, eene aangelegenheid die thans vooral met algemeene belangstelling wordt ter harte genomen, nu Engeland zich van het misdadige gedeelte zijner bevolking niet meer zoo gemakkelijk als vroeger ontdoen kan door het naar eene of andere kolonie te zenden. De bill bepaalt de oprigting van verbeterscholen in Engeland en Wales, waarheen jonge kinderen die van misdrijf overtuigd worden, alsmede zwervende kinderen door de overheid zouden worden gezonden. Tot aanbeveling van zijn voorstel voerde de heer Adderley vooral aan, dat de behoefte waarin hij wenschte te voorzien, zoo zeer door menschenvrienden en door onderscheiden overheden gevoeld werd, dat door derzelver zamenwerking grootendeels reeds bestond hetgeen door de voorgestelde wetsbepalingen algemeen en onder het gezag der wetgevende magt zou worden daargesteld.

Het wets-voorstel vond veel bijval en is terstond ten eersten male gelezen.

Ter beantwoording van eenige afkeurende aanmerkingen werden door den heer Baines, den voorzitter van het hoofdbestuur voor het armwezen, eenige bijzonderheden medegedeeld omtrent de geneeskundige verpleging der armen. Daaruit bleek dat sedert eenige jaren veel verbetering in dit deel der armenzorg is gebragt; er is daarvoor in het jaar 1852 212,050 L. st. uitgegeven (behalve 25,894 L. st. voor het om niet inenten met koepokstof), tegen 136,000 L. st. in 1838, en 166,257 in 1844. Het aantal armendocters bedroeg thans 3233, tegen 2091 in 1838. Hij verdedigde de thans geldende bepaling dat alleen bedeelde armen van wege het armbestuur geneeskundige hulp kunnen ontvangen: werd deze ook kosteloos aangeboden aan mingegoeden wier inkomsten een bepaald cijfer niet te boven gingen, zoo als door een der leden wenschelijk werd geacht, dan zou men alweder eene drangreden tot spaarzaamheid, voorzorg en inspanning van eigen krachten wegnemen, en het gevoel van zelfstandigheid bij de mingegoeden verzwakken.

In antwoord op de vraag of men bedacht was op veranderingen in de kleeding der infanterie en op vermindering van de zwaarte harer uitrusting, antwoordde de minister van oorlog, dat de instructie die aan den opperbevelhebber der in het kamp bij Chobham vereenigde troepen gegeven

was, diens aandacht op dit punt vestigde en dat waarschijnlijk eerlang verbeteringen daarin zouden worden gemaakt.

De *Times* zegt: » Ons land was ten gevolge der vorderingen van andere volken in de krijgskunst, schier weerloos geworden. Gelukkig zijn wij thans niet langer in dien staat. Wij hebben eene zeer goede vloot digt bij huis, gelijk men te Spithead kan zien; een bewonderenswaardig leger, gelijk te Chobham blijkt; en eene artillerie die voor geene andere onderdoet. Over het geheel zijn bij de oefeningen te Chobham, waarbij onze krijgsmagt op de proef gesteld wordt zooveel in vredestijd kan geschieden, minder leemten aan het licht gekomen dan verwacht werd. De voornaamste verbeteringen welke ten gevolge dier proefneming waarschijnlijk zullen worden ingevoerd, betreffen de persoonlijke uitrusting der manschappen. De uitrusting van onzen gewonen soldaat woog in het laatst der vorige eeuw, naar wij meenen, zeventig pond; thans nog heeft hij op marsch niet minder dan zestig pond te dragen; maar waarschijnlijk zal dit gewigt door de voorgenomen verbeteringen met minstens twaalf of veertien pond worden verminderd.

» Ten aanzien der zeemagt schijnt het dat wij ten laatste twee gewigtige punten gewonnen hebben. Wij hebben, naar het zich laat aanzien, de ware constructie voor stoombooten gevonden, en wij zijn op den regten weg om manschappen te bekomen. Het schijnt nu inderdaad dat het linieschip met stoomschroef juist datgene is waarnaar wij zoo lang gezocht hebben. Wij hopen maar dat een zoo doelmatig bouwplan niet spoedig weder opgegeven worde. Al hetgeen voor de bemanning onzer vloot thans noodig is, schijnt in de bedoeling te liggen der beide door den minister van marine voorgedragen bills: de eene voorziet in de behoeften der gewone dienst; terwijl de andere voor buitengewone omstandigheden eene reserve schept uit de talrijke zeevarende bevolking die langs onze kusten woont.

» Kortom, in 's lands verdediging is thans behoorlijk voorzien; doch al wat wij gedaan hebben, zou, in vergelijking met hetgeen voor een Europeschen oorlog zou gevorderd worden, niet meer zijn dan een droppel in de zee."

Het evengenoemde blad verheugt zich over de opheffing der verpligting om op Britsche handelsschepen een Britschen kapitein en een bepaald getal Britsche zeelieden te hebben. » Er gaat thans naauwlijks een dag voorbij — zegt het blad — zonder een nieuw en bedenkelijk verschijnsel van het streven naar verhooging van het arbeidsloon, een streven waarin wij een even groot en veelbeteekenend feit zien als in de landverhuizing. In elk bedrijf vraagt de arbeider betere voorwaarden, en wordt hem in een of anderen vorm, in het bedrag van het loon of in den duur van den arbeid of in voorregten, iets ingewilligd. Dit streven zou te ver kunnen gaan; en gelijk Engeland zijne tegenwoordige welvaart voor een groot deel te danken heeft aan den nimmer te kort schietenden toevoer van goedkoope arbeidende handen uit de landbouwende districten en uit Ierland, zoo zou het kunnen geschieden dat de stremming van dien toevoer en het ontstaan van een zeker monopolie in elke soort van arbeid, aan Engelands welvaart een knak toebragt. Met zulke gebeurlijkheden voor oogen, dient men aan elk bedrijf en daaronder ook aan de scheepvaart de ruimst mogelijke vrijheid te laten om zich van den arbeid van buitenlanders te bedienen.

» Al wat wij rondom ons opmerken, waarschuwt ons, de arbeidende handen die het buitenland ons aanbiedt, niet af te wijzen. Het is noodig bevonden het loon der zeelieden op 's lands vloot te verhoogen; en men vermaant ons, voor den eerstvolgenden oorlog niet langer op het oude middel, het pressen van zeelieden, te rekenen. Onze kooplieden gebruiken buitenlandsche schepen; en zelfs onze landverhuizers die op staatskosten naar onze kolonien gezonden worden, doen de reis op vreemde bodems. In vele buitenlandsche havens is gebrek aan scheepsruimte, en menige gelegenheid om goede zaken te doen, gaat daardoor verloren. Wanneer onze schepen in buitenlandsche of koloniale havens gelost hebben, spelen de Britsche zeelieden den meester aan boord, wetende dat een bepaald aantal van hen op het schip wezen moet; zij verliezen al het ontzag voor den kapitein, en deze moet hun in alles te wille zijn, daar hij anders geen genoegzaam aantal Britsche zeelieden aan boord kan houden om de Britsche vlag te mogen voeren. Intusschen komt de Britsche zeeman ongunstig uit bij vergelijking met de meer ordelijke, nuchtere en spaarzame Noorweegsche, Zweedsche, Deensche of Nederlandsche matrozen. Onze op de Oostzee en de Middellandsche zee varende schippers zijn niet veel beter dan hunne bemanning: en in het algemeen is de wijze waarop onze koopvaardij zich in buitenlandsche havens voordoet, ver van vereerend voor ons land. Het is naauwelijks te betwijfelen dat deze losbandigheid gevoed wordt door het monopolie: hetzelve geeft den Britschen zeeman een gevoel van onafhankelijkheid hetwelk ligtelijk tot uitspattingen overslaat. Het is hoog tijd dat hierin verbetering kome; en verbetering zal er niet in komen, zoo lang onze zeeman, steunende op zijn monopolie, zich kan opzetten tegen dengene die zijne dienst bezigt."

— De Koninklijke Britsche Maatschappij van Landbouw, de grootste onder de talrijke landbouwkundige vereenigingen in Engeland, houdt thans te Glocester hare jaarlijksche vergadering en tentoonstelling. Den 13den dezer is de tentoonstelling van landbouwwerktuigen voor het publiek opengesteld. De ijver waarmede thans aan de verbetering van bestaande of de uitvinding van nieuwe werktuigen voor het landbedrijf wordt gewerkt, werd door deskundige beoordeelaars der tentoonstelling met des te meer genoegen opgemerkt, daar de toepassing der werktuigkunde en de aanwending der stoomkracht bij den landbouw, inzonderheid bij het zaaijen en oogsten, bij de schaarschheid van arbeidende handen dubbel belangrijk geacht wordt. Tevens echter wordt de opmerking gemaakt dat de werktuigfabrikanten de landbouwers verre vooruit zijn, en dat eerst gene goedkooper werk zullen moeten leveren en deze meer kennis van hun bedrijf zullen moeten hebben, alvorens de landbouw in Engeland van de werktuigkunde al het mogelijke nut trekken kan.

— Op de scheepstimmerwerven aan de rivier de Wear zijn in de zes eerste maanden dezes jaars 84 schepen gebouwd van 37,948 ton gezamenlijk; er staan thans meer dan 80 nieuwe schepen op stapel, meestal van een grooten tonneninhoud.

Terwijl aan de Wear bijna uitsluitend houten schepen worden gebouwd, neemt aan de Tyne het bouwen van ijzeren schepen sterk toe.

— Uit eene officiele opgave blijkt dat er op den 3den Junij jl., 1785 houders van Oost-Indische staatsschuldbrieven waren, en daaronder 320 vrouwen. Deze eigenaren verkiezen, gelijk men weet, de bestuurders van het groote Indische rijk.

— In het jongst verloopen jaar zijn 379,501,499 brieven door de Britsche brievenposterij besteld (tegen ruim 80,000,000 in 1839, (het jaar vóór de eerste algemeene verlaging van het briefport). De zuivere opbrengst der posterij was 965,442 L. st. De winst der administratie op de postwissels was 11,664 L. st.

ZUID-AMERIKA.

In Engeland zijn berigten uit Buenos-Ayres van den 2den Junij ontvangen, die aan de Londensche Beurs weder eene daling van den koers der schuldbrieven van dien Staat veroorzaakt hebben. De stad verdedigde zich steeds hardnekkig; maar zij werd door den generaal Urquiza al naauwer ingesloten, waartoe deze sedert de door zijne scheepsmagt in een zeegevecht behaalde voordeelen beter in staat was dan vroeger; zijn plan scheen dan ook te zijn de stad door uithongering tot de overgave te dwingen. Intusschen rigtte de handel zich meer en meer van Buenos-Ayres naar Montevideo.

BEURS-BERIGTEN. (*Naar officiele opgaven.*)

Parijs 14 Julij: Fransche 3 pcts. rente fr. 77.20; idem $4^1/_2$ pcts. fr. 102.

Londen 14 Julij: Engelsche 3 pcts. gecons. $97^3/_4$ à 98 pct.; — Nederl. $2^1/_2$ pcts. » pct.; — idem 4 pcts. » pct.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 16den Julij.*

Van regeringswege worden heden aan de kamer van koophandel en fabrieken te Amsterdam, ook ter mededeeling aan de kamers van Rotterdam en Dordrecht, verzonden twee brieven:

de eene van den kommandant van Zijner Majesteits fregat *Doggersbank*, van 30 Junij jl., wegens de reize van dien bodem naar de Levant;

de andere van den kommandant van Zijner Majesteits korvet *Sumatra*, van 11 Maart jl., houdende berigt van zijne aankomst te Port Phillipp, benevens eenige voorloopige mededeelingen omtrent den handel.

UITTREKSELS UIT DE VERSLAGEN aangaande den toestand der onderscheiden provincien over het jaar 1852, *door de Gedeputeerde Staten aan de Staten hunner provincie in de gewone Zomervergadering dezes jaars, volgens art.* 162 *der wet van* 6 *Julij* 1850 (Staatsblad nº. 39), *ingediend.*

BEVOLKING.

Op den 31sten December 1852 bestond de wettelijke bevolking der provincie

	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Totaal.
Noordbrabant uit . . .	197415	200694	398109
Gelderland » . . .	190997	189364	380361
Zuidholland » . . .	276764	302139	578903
Noordholland » . . .	238634	262275	500909
Zeeland » . . .	78366	82419	160785
Utrecht » . . .	73981	77575	151556
Friesland » . . .	125614	[illegible]	[illegible]
Overijssel » . . .	110654	109736	[illegible]
Groningen » . . .	95301	98135	193436
Drenthe » . . .	41876	40376	82252
Limburg » . . .	101753	101580	203333

Op den 31sten December 1852 bestond de feitelijke bevolking van de provincie

	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Totaal.
Noordbrabant uit . . .	201568	202119	403687
Gelderland » . . .	193058	190836	383894
Zuidholland » . . .	280381	304312	584693
Noordholland » . . .	241197	264809	506006
Zeeland » . . .	80282	83036	163318
Utrecht » . . .	75679	78267	153946
Friesland » . . .	126514	129401	255915
Overijssel » . . .	113997	110776	224773
Groningen » . . .	96112	99152	195264
Drenthe » . . .	44612	42123	86735
Limburg » . . .	106436	103839	210275

Gedurende het jaar 1852 zijn geboren in de provincie

	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Buitendien zijn levenloos aangegeven.
Noordbrabant. .	5969	5692	11661	610
Gelderland . . .	6161	5899	12060	690
Zuidholland . .	12261	11888	24149	1269
Noordholland . .	9568	9171	18739	994
Zeeland	3425	3297	6722	415
Utrecht	2861	2641	5502	256
Friesland	4421	4083	8504	347
Overijssel	3745	3337	7082	377
Groningen	3488	3220	6708	297
Drenthe	1416	1337	2753	109
Limburg	3160	3027	6187	313

Onder de geboorten, de levenloos aangegeven kinderen mede begrepen, waren in de provincie:

	Onechte.	Tweelinggeboorten.
Noordbrabant . .	402	145 benevens 4 drielinggeboorten.
Gelderland . . .	507	146 waaronder eene drielinggeboorte.
Zuidholland . .	1436	304
Noordholland . .	1161	279 waaronder 2 drielinggeboorten.
Zeeland	370	222
Utrecht	283	75 waaronder eene drielinggeboorte.
Friesland	267	109 waaronder 5 drielinggeboorten.
Overijssel	243	84
Groningen	371	(*)
Drenthe	104	42
Limburg	193	67 waaronder eene drielinggeboorte.

(*) Het aantal twee- en drielinggeboorten in de provincie Groningen wordt niet opgegeven; dat der alzoo geboren kinderen bedroeg 168.

Gedurende 1852 zijn van de wettige bevolking overleden in de provincie:

	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Totaal.
Noordbrabant	4187	4079	8266
Gelderland	3867	3921	7788
Zuidholland	8315	7826	16141
Noordholland	6533	6265	12798
Zeeland	2708	2694	5402
Utrecht	1919	1937	3856
Friesland	2578	2684	5262
Overijssel	2336	2370	4706
Groningen	2221	2183	4404
Drenthe	865	800	1665
Limburg	2198	2248	4446

Gedurende 1852 heeft het getal der gesloten huwelijken, der scheidingen van tafel en bed en der echtscheidingen bedragen in de provincie:

	Huwelijken.	Scheidingen van tafel en bed.	Echtscheidingen.
Noordbrabant	2678	geene	1
Gelderland	2981	geene	1
Zuidholland	5172	5	23
Noordholland	4512	7	29
Zeeland	1338	3	5
Utrecht	1234	geene	1
Friesland	2103	4	6
Overijssel	1791	1	2
Groningen	1595	geene	2
Drenthe	696	geene	2
Limburg	1480	geene	geene

Gedurende 1852 bedroeg het aantal landverhuizers uit de provincie:

	personen	waaronder hoofden van huisgezinnen of vrijgezellen	vrouwen	kinderen	dienstboden
Noordbrabant	119	32	17	68	2
Gelderland	181	60	24	97	—
Zuidholland	230	70	35	125	—
Noordholland	68	41	4	23	—
Zeeland	331	115	57	159	—
Utrecht	13	8	2	3	—
Friesland	67	26	16	23	2
Overijssel	53	22	6	25	—
Groningen	88	38	13	36	1
Drenthe	25	5	—	—	—
Limburg	7	5	1	1	—

Uit hetgeen in de verslagen omtrent het bijhouden der bevolkingsregisters gezegd wordt, blijkt dat daarin door de bestendige zorg van het provinciaal bestuur vooruitgang is bewerkt, maar evenwel nog veel te verbeteren overblijft. Tot wegruiming der daarbij oprijzende moeijelijkheden zijn reeds in vele gemeenten van Friesland, Zeeland en elders, gemeentelijke verordeningen gemaakt. Doch deze zijn naar het oordeel der Gedeputeerde Staten van Noordholland niet toereikend; zij zeggen:

» Omtrent het bijhouden der bevolkingsregisters zijn de meeste ontvangen berigten gunstiger dan in vorige jaren. De gemeentebesturen blijven zich met zorg en inspanning aan deze moeijelijke en veelomvattende taak wijden, en trachten naar vermogen alles aan te wenden, om de registers met de meeste naauwkeurigheid en volledigheid bij te houden.

» De medewerking der inwoners zelven, welke vroeger zooveel te wenschen overliet, is meer algemeen, omdat het doen van opgaven allengs bij de groote menigte gewoonte wordt, en eens als zoodanig gevestigd, zonder moeijelijkheid plaats heeft. De verordeningen op de inwoning, thans op de meeste plaatsen bestaande, doen daarbij goede dienst, terwijl daarenboven het gebruik, op vele kleine plaatsen aangenomen, om namelijk nu en dan aan de huizen der burgers zelven de juistheid der registers te gaan verifieren, zeer geschikt is, om over den loop der bevolking naauwkeurig toezigt te houden. Uit grootere plaatsen nogtans, en vooral uit de steden, waar het moeijelijk en dikwijls onmogelijk is dergelijke hulpmiddelen bij de hand te nemen, ontbreekt het ook nu weder niet aan velerlei klagten. De talrijke verhuizingen, de verplaatsing van dienstboden, de onbekendheid van de gemeentebesturen met de benoeming van voogden, of wel het niet voorzien in de voogdij van minderjarigen, waardoor het dikwijls onzeker wordt in welke gemeente en bij welk huisgezin die minderjarigen zullen moeten worden ingeschreven, zijn onderwerpen, welke nog voortdurend tot groote moeijelijkheden aanleiding geven. In het bijzonder blijft men zich echter beklagen, dat eene menigte personen uit de gemeente vertrekken, zonder zich te laten afschrijven, terwijl vele anderen zich komen vestigen, die geen bewijs van verandering van woonplaats medebrengen, omdat zij zich op hunne vorige woonplaats niet hadden laten inschrijven. Van daar langwijlige correspondentien, die dikwijls niet eens aan het beoogde doel beantwoorden.

» Zeer algemeen is dan ook het gevoelen van de hier bedoelde grootere gemeentebesturen, en in het bijzonder ook van Amsterdam, dat eene algemeene wet noodig is, om in de gemelde bezwaren te voorzien, en om de gebreken weg te nemen, welke de ondervinding heeft aangewezen. De plaatselijke verordeningen toch, gebonden binnen de grenzen der gemeente, voor welke zij zijn vastgesteld, vermogen daartegen niets, zoodat het te vreezen is, dat zonder eene algemeene en doeltreffende voorziening, de bevolkingsregisters allengs zouden ontaarden van het doel hunner instelling, en niet meer wezen, wat zij behooren te zijn, te weten een juiste en veilige maatstaf voor den loop der bevolking, dat belangrijkste onderwerp van elke volledige statistiek."

In eene gemeente in Overijssel is bevonden dat bij het aanleggen van het bevolkingsregister zoo groote onnaauwkeurigheden zijn begaan, dat naar het oordeel van het gemeentebestuur, een geheel nieuw register zal moeten aangelegd worden.

In de provincie Groningen is, zegt het verslag, menigmalen weder bemerkt dat de dienstboden bij de volkstelling in November 1849 nergens zijn beschreven.

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden:

1°. vel 17 van het BIJBLAD II, inhoudende het verslag van het verhandelde in de zitting der Tweede Kamer van den 15den dezer, en

2°. vel 18 der *Bijlagen* van het BIJBLAD II, behelzende verschillende laatstelijk bij de Tweede Kamer ingekomen stukken.

Wij zijn door het Departement van Finantien in staat gesteld tot de mededeeling van het hiernevens staand

OVERZIGT van den In-, Uit- en Doorvoer van eenige der voornaamste Handels-artikelen, gedurende de eerste helft van 1850, 1851, 1852 en 1853.

ARTIKELEN.	MAATSTAF.	ALGEMEENE INVOER. (*Eerste halfjaar.*) 1850.	1851.	1852.	1853.	INVOER TOT VERBRUIK. (*Eerste halfjaar.*) 1850.	1851.	1852.	1853.
Boter, eetbare	ponden	186999	147312	73307	268288	75437	77726	50966	129668
Droogerijen	waarde	1,693068	1,409775	1,868540	2,019944	487805	383387	378850	462279
Garen van katoen, ongetwijnd en ongeverwd	ponden	4,504997	4,595662	6,120190	6,837,214	1,385518	1,616129	2,099595	2,579220
Idem, getwijnd of geverwd	id.	582953	575489	595533	736922	98517	104866	134526	110318
Gedistilleerd	vaten	10787	22716	15224	12906	8161	2724	2730	2875
Granen, tarwe	lasten	16946	9293	20328	5505	6433	6719	8585	6012
» rogge	id.	11977	13552	21735	13963	11112	14506	7914	18990
» gerst	id.	5424	6848	8577	8875	5289	7845	6961	8887
» boekweit	id.	1708	6348	1731	5402	1782	6199	1759	5654
» haver	id.	337	90	161	326	329	90	161	326
IJzer, ruw enz.	waarde	2,012110	1,140640	3,231824	2,251097	761939	878855	874403	1,143644
IJzerwerk	id.	661401	972708	1,324382	1,353288	277506	347668	460493	529149
Indigo	ponden	353568	413276	475656	414063	259817	284867	267780	244985
Kaas	id.	154360	264362	329576	344191	25556	22789	24725	36862
Katoen, ongesponnen	id.	3,746241	4,435890	9,749252	13,485935	3,082876	4,302209	9,443346	13,452495
Koffij	id.	28,044206	32,293272	42,797931	40,299133	19,056663	29,707070	40,838210	36,255717
Manuf., van zijde, katoen, hennep, vlas enz.	waarde	11,165149	11,506969	11,429134	13,135182	7,924029	7,666393	7,889147	7,812141
» van wolle, lakens enz.	ponden	267810	304966	306194	318476	254261	280828	282543	284646
» » de 6 el meer dan 1 pond	id.	208919	151984	178176	153068	136673	107029	120524	107055
» » de 6 el minder dan 1 pond	waarde	1,781735	1,858448	1,898112	1,839942	1,144485	1,189970	1,256588	1,203770
Olie van plat en rond zaad	vaten	7196	1068	17902	7493	2971	22	56	4
Rijst	ponden	9,766062	11,199027	17,467004	8,803630	8,905928	10,117223	13,967364	8,395102
Slagtv., stier., ossen, koeijen	stuks	1289	1042	1461	2827	1280	1033	1456	2307
» schapen	id.	909	1723	1906	6952	909	941	1449	3719
Suiker, ruwe	ponden	80,303542	65,683818	80,358599	57,250186	35,602943	31,392102	36,346290	23,324999
» geraffineerde	id.	49804	116217	881693	238381	78	259	1961	22870
Tabak in bladen	id.	4,385431	3,898417	4,084486	4,570608	3,258590	2,724375	3,006936	3,282833
Tin	id.	2,704073	2,441840	3,206779	2,500027	1,409711	1,711548	2,551973	2,026814
Wijn op fust	vaten	68806	69350	92183	78154	34344	32632	32817	33880
Zaad, oliezaden	lasten	4660	4715	7132	5520	4589	4102	5551	5549

ARTIKELEN.	ALGEMEENE UITVOER. (*Eerste halfjaar.*) 1850.	1851.	1852.	1853.	UITVOER UIT HET VRIJE VERKEER. (*Eerste halfjaar.*) 1850.	1851.	1852.	1853.	DOORVOER. (*Eerste halfjaar.*) 1850.	1851.	1852.	1853.
Boter, eetbare	5,773465	6,181276	6,347421	6,439157	5,661963	6,111713	6,326992	6,302469	111502	69568	20429	136688
Droogerijen	1,472643	1,365786	1,327702	1,764876	264006	242341	248841	233528	1 208637	1,128395	1,078861	1,531348
Garen van katoen, ongetwijnd en ongeverwd	3,192914	3,020252	4,064448	4,323882	47596	35194	46116	25228	3,145318	2,985058	4,018332	4,298654
Idem, getwijnd of geverwd	496835	481583	492941	720540	14763	12591	33072	93366	482072	468962	459869	627174
Gedistilleerd	50368	64442	44456	76400	42661	44576	36570	68623	7707	19866	7886	7777
Granen, tarwe	16302	7497	20532	9747	7334	4995	8031	6756	8968	2502	12501	2991
» rogge	149	1707	18206	8934	149	142	1404	56	»	1565	16802	8878
» gerst	6125	4618	4061	4267	5325	4407	3357	3752	800	211	704	515
» boekweit	10	3	32	20	10	3	32	4	»	»	»	16
» haver	15695	7060	9500	7048	15687	7060	9500	7048	8	»	»	»
IJzer, ruw enz.	1,316913	377512	2,899302	1,162019	61990	74973	37596	57814	1,254923	302539	2,361706	1,104205
IJzerwerk	434005	693192	989131	962028	55590	68896	127200	148138	378415	623296	861981	813890
Indigo	518658	387995	473127	326533	356924	290974	285574	136213	161734	97021	187553	190320
Kaas	8,210361	8,221582	9,367329	8,810790	8,081125	7,979867	9,063214	8,503484	129236	241715	304115	307306
Katoen, ongesponnen	3,331446	3,377503	6,870548	8,692122	2,748408	3,344746	6,811285	8,692122	583038	32757	59263	»
Koffij	10,391717	17,262784	25,034726	18,951073	5,895133	15,199501	21,768841	15,398892	4,496584	2,063283	3,265885	3,552181
Manuf., van zijde, katoen, hennep, vlas enz.	5,367592	6,686266	7,334783	9,691203	2,130167	2,809089	3,828517	4,489788	3,237425	3,877177	3,506266	5,201415
» van wolle, lakens enz.	26455	31358	43043	47106	12072	7965	19391	15115	14383	23893	23652	31991
» » de 6 el meer dan 1 pond	94731	52284	81362	86807	26100	7767	26250	86628	66031	44467	55112	48179
» » de 6 el minder dan 1 pond	660229	669911	659495	720091	23120	22926	23124	87388	637109	646985	686371	682703
Olie van plat en rond zaad	13306	12090	27210	33018	10356	11046	9336	25556	2950	1044	17904	7492
Rijst	1,844475	1,450010	7,741756	5,901171	916370	878863	3,992667	4,233211	898105	571647	3,749089	1,667960
Slagtv., stier., ossen, koeijen	19127	2339	24916	35177	19118	23388	24911	34657	9	9	5	520
» schapen	31613	44806	45290	54965	31613	44024	44833	51732	»	782	457	8233
Suiker, ruwe	11,775175	13,380930	19,386119	15,639279	388	1874	1574	269	11,774787	13,379056	19,384545	15,639010
» geraffineerde	27,725467	24,196052	29,986488	20,918056	27,675741	24,081436	29,106688	20,702574	49726	114616	879800	215482
Tabak in bladen	4,470871	4,219549	3,884484	3,614518	3,556119	2,745081	2,841362	2,447182	914752	1,474468	1,043122	1,167336
Tin	1,001039	860216	1,842899	1,342787	931429	858206	1,810668	1,321760	69610	2010	32231	21027
Wijn op fust	9832	13778	24896	17342	14	49	80	28	9818	13729	24366	17314
Zaad, oliezaden	1522	2494	4768	8158	1369	1829	2944	2756	158	665	1824	402

Volgens de officiele opgaven wegens den staat der Nederlandsche rivieren, was dezelve als volgt:

Datum 1853, Julij.	Uren.	Plaatsen of Posten.	Hoogte des waters: Aan de peilschaal.	Onder nul of het noodpeil.	In de laatste uren.	Gewassen.	Gevallen.
			Maas.				
	v. m.		el. dm.				Duim.
12	8	Grave	6.17	»	24	»	12
13	8	id.	6.06	»	24	»	11
14	8	id.	6.01	»	24	»	5
			Waal.				
12	»	Hulhuizen	4.39	»	24	»	25
13	»	id.	4.16	»	24	»	23
14	»	id.	4.00	»	24	»	16
			Neder-Rhijn.				
12	»	Pannerden	3.98	»	24	»	22
13	»	id.	3.78	»	24	»	20
14	»	id.	3.64	»	24	»	14
12	»	Arnhem	3.60	»	24	»	22
13	»	id.	3.40	»	24	»	20
14	»	id.	3.21	»	24	»	19
			IJssel.				
12	»	Westervoort	3.64	»	24	»	21
13	»	id.	3.44	»	24	»	20
14	»	id.	3.30	»	24	»	14

Rhijnhoogte te Keulen: den 14den Julij 13 voet 2 duim (12 voet 7 duim Rhijnl.).

ADVERTENTIEN.

DROOGMAKING VAN HET HAARLEMMER-MEER.

Besteding.

De Commissie van Beheer en Toezigt over de Droogmaking van het Haarlemmer-Meer verwittigt de Gegadigden, dat op Maandag den 25sten Julij 1853, des middags ten 12 ure, aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, onder nadere goedkeuring, zal worden overgegaan tot de Aanbesteding in het openbaar van:

Het Bouwen van negen stuks Houten Bruggen over de Hoofd- en Kruisvaarten, mitsgaders van elf daaraan verbonden dito Bruggen over de Dwarstogten van den Haarlemmermeer-polder, in drie perceelen.

De Besteding dezer werken geschiedt alleen bij Inschrijving, volgens Art. 17 van het Bestek.

De Voorwaarden der bovengemelde Besteding liggen ter lezing aan het Locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken te 's Gravenhage, aan die der Provinciale Besturen van Noord- en Zuidholland te Haarlem en te 's Gravenhage, en op alle plaatsen, waar gewoonlijk zoodanige voorwaarden ter lezing worden gelegd.

Nadere Inlichtingen zijn te bekomen bij den Ingenieur J. A. Beijerinck, te Leyden.

De Commissie voornoemd,
GEVERS VAN ENDEGEEST.

DROOGMAKING VAN HET HAARLEMMER-MEER.

De Commissie van Beheer en Toezigt verwittigt de Gegadigden, ten vervolge op hare aankondiging in de *Staats-Courant* van den 28sten Junij jl., dat zij zal overgaan tot den Verkoop van eene partij Gronden in den Haarlemmermeer-polder, nabij den Leeghwater, op Dingsdag den 16den Augustus aanstaande, 's morgens ten 10 ure, aan *het Warmonder Hek*, in de gemeente *Warmond*; en tot den Verkoop van eene andere partij Gronden van denzelfden polder, gelegen nabij Halfweg, Amsterdam en Haarlem, op Dingsdag den 23sten Augustus aanstaande, mede ten 10 ure, in het Logement bij *de Vries* te *Halfweg*, in de gemeente *Houtrijk en Polanen*.

De Algemeene Voorwaarden met eene Algemeene Kaart van den geheelen Polder, benevens de bijzondere Voorwaarden en Staten der te veilen Perceelen op elke Verkooping, zijn te bekomen op vrachtvrije aanvraag en tegen betaling van 25 cents voor elke Verkooping, bij den heer de Breuk, Boekdrukker te Leyden.

Inlichtingen zijn te bekomen bij den Heer Ingenieur Beijerinck, te Leyden.

De Commissie voornoemd,
GEVERS VAN ENDEGEEST.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam brengen bij deze ter kennis van de Belanghebbenden, dat, uit hoofde van Verstrating van den *Goudschen Singel*, tusschen de beide bruggen aldaar, alsmede van de *Scheepstimmermanslaan*, de doortogt voor rijtuigen op beide wegen voor eenigen tijd moet worden afgesloten, en dat, ingevolge bekomen magtiging van den Heer Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, die afsluiting zal plaats hebben:

van den doortogt over den *Goudschen Singel*, van den 25sten tot en met den 31sten Julij 1853, en van dien door de *Scheepstimmermanslaan*, van den 25sten Julij tot en met den 7den Augustus 1853; terwijl gedurende dien tijd de weg door de Stad kan worden genomen.

Rotterdam, 15 Julij 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
De Secretaris, TROSTORFF, *l. S.* — *De Burgemeester,* J. F. HOFFMAN.

Aanbesteding van eene Gaz-Fabriek.

Burgemeester en Wethouders der gemeente Groningen maken bekend, dat op den 30sten Julij 1853, 's morgens ten 11 ure, op het Raadhuis aldaar, door hunnen gecommitteerde, onder nadere goedkeuring, bij inschrijving met gesloten briefjes, in vijf perceelen (waarvan het eerste in drie onderdeelen is gesplitst) en in massa, zal worden Aanbesteed:

het daarstellen eener Gaz-Fabriek, met den aankleve.

Het Bestek en Voorwaarden van Aanbesteding, benevens de daarin vermelde algemeene Voorwaarden en Teekeningen, zullen van af den 13den dezer, op het Raadhuis dezer gemeente ter inzage liggen.

Voorts liggen de Bestekken en algemeene Voorwaarden ter lezing: te Groningen in onderscheidene Logementen en Koffijhuizen; te Leeuwarden bij de Wed. Beugelaar in den Doelen; te Zwolle bij A. Groenewoud, in de Keizerskroon; te Arnhem in de Harmonie, bij Maijer; te Nijmegen in den Zalm bij Koppel; te Amsterdam in het Vosje, op het Rokin, en in het Wapen van Medemblik, op den Dam; te 's Hage in het Bossche Veerhuis en het Zuidhollandsche Koffijhuis; te Rotterdam in het Nederlandsch Koffijhuis, Korte Hoogstraat, en in het Hof van Berlijn op de Spaansche Kade; te Dordrecht bij Zahn, op de Beurs; te Sliedrecht in de Societeit; te Hardinxveld in de Drie Snoeken; te Gorkum bij van Oosterwijk; te 's Bosch in het Nederlandsche Koffijhuis, op de Markt.

De Bestekken met de algemeene Voorwaarden zijn tegen den prijs van f 1.80 per stuk verkrijgbaar bij den heer F. Wilkens, Boekverkooper alhier.

De aanwijzing ter plaatse zal geschieden twee dagen vóór de besteding, telkens 's morgens ten negen en 's namiddags ten vier ure.

Groningen, den 8sten Julij 1853.

Burgemeester en Wethouders,
J. SLOT.
De Secretaris,
HORA SICCAMA.

Openbare vrijwillige Verkooping van Ambachtsheerlijkheden.

Burgemeester en Wethouders der gemeente Rotterdam zijn van meening, op Donderdag den 21sten Julij 1853, des namiddags ten vijf ure, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen aan de Geldersche Kade, door en ten overstaan van de aldaar residerende Notarissen *Sander* en *Paats*, te doen veilen en aan de meestbiedenden en eerstmijnenden te Verkoopen de navolgende Ambachtsheerlijkheden, alle gelegen in de provincie Zuidholland, te weten:

1. de Ambachtsheerlijkheid van Benthuizen met de Visscherij in de gemeene vaarten, thans onverpacht, alsmede het Tiendregt van den geheelen Noord- en Zuidpolder van Benthuizen, verpacht voor f 800 's jaars tot 31 December 1854;
2. de Ambachtsheerlijkheid van Bleiswijk met de Visscherij genaamd de Bleiswijksche Meer, verpacht voor f 70 's jaars, mitsgaders 2 recognitien, te samen ten bedrage van f 18;
3. de Ambachtsheerlijkheid van Hillegersberg, Rotteban en Bergschenhoek;
4. de Ambachtsheerlijkheid van Moercapelle en de Wilde Veenen;
5. de Ambachtsheerlijkheid van Moordrecht.

De Veilingsvoorwaarden zullen gedurende acht dagen vóór de Veiling, van 10 tot 12 ure, ter lezing liggen aan de Kantoren van al de te Rotterdam residerende Notarissen; terwijl omtrent de bewijzen van eigendom ten Kantore van de voornoemde Notarissen *Sander* en *Paats* informatien zijn te bekomen.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

EXTRACT.

Bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te *Groningen*, van den achtsten Julij 1800 drie en vijftig, op de expeditie behoorlijk geregistreerd, is verleend de Opheffing der Curatele, waaronder *Petrus Geerts Bakker*, Schippersknecht, wonende te Hoogezand, bij Vonnis der gemelde Regtbank van den zestienden November 1800 negen en veertig gesteld is.

Voor Extract Conform.
Mr. I. L. SCHAAP, *Procureur.*

*** Ter voldoening aan Art. 1082 van het Burgerlijk Wetboek, worden bij deze opgeroepen, alle zoo Bekende als Onbekende Schuldeischers in de onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van den heer *Johan Frederik Philippus Niggebrugge*, in leven Scheepsdoctor, gewoond hebbende te 's Gravenhage en op den 28sten November 1852 overleden op de terugreis uit de Oost-Indien naar Nederland, aan boord van het Nederlandsch Koopvaardij-fregatschip *Rotterdam*, gezagvoerder de heer *Pieter Vis*, om te compareren op Dingsdag den 9den Augustus 1853, des voormiddags ten tien ure, ten Kantore van den Notaris *J. W. van den Bergh*, aan de Groote Markt, te 's Gravenhage, ten einde aan te hooren en op te nemen de Rekening en Verantwoording, welke de Beneficiaire Erfgenamen in opgemelde Nalatenschap alsdan wenschen af te leggen van hun gehouden Beheer, en indien er geen verzet plaats heeft, hunne Schuldvorderingen te ontvangen, voor zooverre het bedrag der Nalatenschap toereikende zal zijn.

*** Al degenen, zoo Bekende als Onbekende Schuldeischers, welke iets te vorderen hebben van den onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarden Boedel en de Nalatenschappen van *Lambert Lambertszoon Westland*, in leven Visscher, en *Eefje Boshuizen*, in leven buiten beroep, in der tijd Echtelieden, te Huizen woonachtig, en aldaar overleden, de eerste den 15den April 1851 en de tweede den 28sten April 1842, worden bij deze opgeroepen, om te verschijnen op Zaterdag den 30sten Julij 1853, des middags ten 12 ure, ten Kantore van den Notaris *C. P. de Roeper*, te Naarden, in de Gansoordstraat, n°. 324, ten einde aan te hooren de Rekening en Verantwoording in gemelden Boedel en Nalatenschappen, en bijaldien geen verzet plaats heeft hunne Vorderingen, voor zooverre het bedrag des Boedels en der Nalatenschappen toereikende zal zijn, te ontvangen.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.